

ذره ییسن

راه حل اضطراری که به ساختار پایدار قدرت تبدیل شد

شفافیت و فرادست بودن؛ عناصر انتقادبرانگیز دورهمی سران قوا

جدیدترین جلسه مشترک سران قوا روز شنبه به میزبانی پزشکیان در نهاد ریاست جمهوری برگزار شد. در مورد موضوعات بررسی شده در این جلسه اطلاعاتی در دست نیست و رسانه‌ها فقط از برگزاری این جلسه هفتگی باخبر شدند. نه فقط در ارتباط با جلسه آخر، بلکه درباره موضوعاتی که در جلسات دیگر سران سه قوه نیز مطرح می‌شود، اطلاعات زیادی در دست نیست و در مواردی رؤسای قوا فقط در حد اشاره به موضوعاتی که در جلساتشان مطرح می‌شود، نکاتی توضیح می‌دهند. همین مساله، موضوع کارآمدی این جلسات را به میان می‌آورد که آیا اساساً دواوم این جلسات جز صرف وقت، چه دستاوردی دارد؟

پاسخ اضطراری

شان نزول این جلسات سران قوا به سال ۹۷ برمی‌گردد. پس از خروج آمریکا از برجام و آغاز موج جدید تحریم‌های اقتصادی، نظام حکمرانی ایران با وضعیت اضطراری اقتصادی مواجه شده که نیاز به واکنش سریع در آن مقطع زمانی احساس می‌شد. مقام رهبری نیز در دیداری با مسئولان نظام بر ضرورت تشکیل ستاد مقابله با شراشرت با اتاق جنگ اقتصادی تأکید کردند و گفتند: «دشمن [اتاق] جنگ علیه ما به جای وزارت دفاع، وزارت خزانه‌داری آنهاست، به شکل فعال هم مشغولند... من عرض می‌کنم اینجا هم بایدست ستاد مقابله با شراشرت این دشمن در مجموعه اقتصادی تشکیل بشود؛ وزارت خارجه باید پشتیبانی کند، باید به صورت همراه کمک کند، لکن بایست در مرکز اقتصادی دولت این ستاد تشکیل بشود و این کار را دنبال کنند.» به این ترتیب، مدتی بعد جلسات سران قوا پا گرفت. فلسفه تشکیل این جلسات آن بود که بزگورگی‌های اداری و قانونی دور زده شودو مسائل کشور در سریع‌ترین زمان ممکن حل شود. به نوشته خبرآنلاین؛ هماهنگی این جلسات بر عهده رئیس قوه مجریه قرار گرفت و تصمیمات را نهایتاً رئیس جمهور ابلاغ می‌کند. به نوعی می‌توان گفت اختیارات رئیس جمهور از طریق این شورا وسیع‌تر شده است.

مسئولیت تصمیم‌گیریات

اکنون که هفت سال از عمر این شورا می‌گذرد، با نقشی دائمی‌تر، خود به یک ساختار تبدیل شده است؛ ساختاری که به اعتقاد ناظران به نهادهی فرافقوای تبدیل شده و درباره مسائلی چون بانک، اشتغال، بودجه و حمایت از تولید تصمیم می‌گیرد. از جمله خروجی‌های جلسات سران قوا تاکنون می‌توان افزایش قیمت بنزین در سال ۹۸ اشاره کرد. بااین حال انتقاداتی نیز به این شورا وجود دارد. برای نمونه پس از تصمیم‌شورا درباره سهمیه‌بندی و افزایش قیمت بنزین در سال ۹۸، به علت نوع اجرا انتقاداتی متوجه دولت شد، اما نهایتاً دولت وقت اعلام کرد که این شورای سران قوا بوده که در این خصوص تصمیم‌گیری کرده است. اما حامیان ابراهیم رئیسی که آن زمان رئیس قوه قضائیه بود، این موضوع را طور دیگری روایت کردند و گفتند: در جلسه سران قوا دولت فقط اطلاع‌رسانی کرده بود. این روایت‌ها از مناقشه‌ای بر سر مسئولیت تصمیمات گرفته‌شده در این شورا حکایت دارد و نهایتاً کاهش اعتماد عمومی و کاهش شفافیت در حکمرانی می‌انجامد.

مجادله بر سر اختیارات

اما در همان جلسه، علی نیکرادر ریاست جلسه مجلس را بر عهده داشت. اعلام کرد که مصوبات مجلس به شرط اجماع سران قوا قابل قبول است؛ یعنی حتماً باید هر سه نفر موافق باشند و اگر دو نفر آری بگویند اما یک نفر مخالف باشد، مصوبه قابل پذیرش نیست و به شرط تأیید رهبری لازم‌الاجراست. صباغیان اما در ادامه گفت: «مشکل ما این است که همیشه از مقام معظم رهبری مایه می‌گذاریم و مجلس کار خود را انجام نمی‌دهد و همین وضع را به اینجا رسانده است.» اشاره این نماینده مجلس به اصل ۷۱ قانون اساسی است که اختیارات قانون‌گذاری را به مجلس شورای اسلامی داده است. اما پاسخی که نایب‌رئیس مجلس به او داد، اشاره به اصل ۱۱۰ قانون اساسی یعنی تفویض اختیارات رهبری بود. موافقان این شورا همچنین می‌گویند: تصمیمات نشست سران قوا کوتاه‌مدت و یک‌ساله هستند.

نهاد موقت هفت‌ساله

منتقدان همچنین بر این باورند تصمیماتی که پشت درهای بسته گرفته می‌شود، امکان نظارت و پیگیری مصوبات را پایین می‌آورد اما موضوع باعث نبود شفافیت می‌شود. ضمن آنکه رویه کاری مدون، مشخص و قابل دسترسی نیز ندارد و معلوم نیست مصوبات آن طی چه فرآیندی در دستور کار قرار می‌گیرد و پس از تصویب به چه صورتی برای اجرا ابلاغ می‌شود. نشست سران قوا اگرچه در زمان دور اول ریاست جمهوری دونالد ترامپ در آمریکا آغاز شد، اما پس از پایان دوره او همچنان ادامه پیدا کرده و به نظر می‌رسد مانند سایر شوراهای عالی که در کشور شکل گرفته‌اند، به نهادی مستقر تبدیل شده است. مشکل دیگری که منتقدان این نشست‌ها دارند، عدم شفافیت موضوعات مطرح‌وجه و تصمیمات این سه مقام ارشد نظام است؛ به عبارت دیگر آنها هر هفته می‌نشینند، جلسه می‌گیرند، چند ساعتی را دور یکدیگر هستند، احتمالاً تصمیماتی می‌گیرند که در نهایت هیچ‌کسی از تصمیمات آنها باخبر نمی‌شود و ممکن است مدت‌ها بعد یک موضوعی اجرایی شود و در پاسخ گفته شود این تصمیم مربوط به جلسه سران قوا می‌شود؛ اینگونه تصمیماتی که پشت درهای بسته اتخاذ می‌شود، هنگام اجرا شفاف می‌شود!

«آرمان ملی» تحقق وعده‌های دولت را بررسی می‌کند

رفع فیلترینگ در محاق فراموشی؟

محمد مهاجری در گفت وگو با «آرمان ملی»: پزشکیان دیگر وعده رفع فیلترینگ را قبول ندارند

داد‌های اینترنت‌هایی که سفید است را هم سیاه‌کنند تا نشان دهند اگر سیاهی ادامه پیدا کند چه بلایی سر مردم می‌آید، نکته اینجا است که گویا رئیس‌جمهور از مواضع سابقش در خصوص لزوم رفع فیلترینگ عقب کشیده و او هم مانند سایرین تقصیر را به گردن بقیه می‌اندازد و از اختیار نداشته خود در دستور برای رفع فیلترینگ می‌گوید. پرسش این است که چگونه یک بازپرس می‌تواند حکم به فیلترینگ تلگرام بدهد، اما رئیس‌جمهور به عنوان نفر دوم کشور و شخص اول اجرایی نمی‌تواند چنین دستوری بدهد؟ خود آقای پزشکیان بارها نسبت به آسیب‌های اجتماعی فیلترینگ و فیلترشکن‌ها و همچنین هزینه‌های ۲۰ همتی آن اشاره داشته؛ اما جای تعجب است که چرا اقدامی در جهت حل این مساله نمی‌کند و به جای حل مساله صورت مساله را پاک می‌کند. گویا رئیس‌جمهور فراموش کرده که وعده رفع فیلترینگ به جامعه داده بود نه سفید و سیاه‌کردن خطوط اینترنت. انتظار از رئیس‌جمهوری که از حقوق مردم، بازگشت به مردم و... دم می‌زند تحقق وعده‌ها و در صورت ناتوانی معرفی مواضع پیش روی عدم تحقق وعده‌ها است. اینکه گفته‌شده فقط «دست‌مانیست» صرفاً توجیهی برای عبور از مساله است. چرا که

رئیس‌جمهور می‌تواند همانطور که از ناحیه ریاست شورای عالی امنیت ملی با هماهنگی سران قوا طی مصوبه‌ای قانون حجاب را از دستور خارج و مسکوت گذاشت در مساله رفع فیلترینگ نیز از ناحیه ریاست شورای عالی فضای مجازی مستقیماً دستور رفع فیلترینگ دهد یا دست کم موانع و مخالفان برداشته شدن فیلترینگ در کشور معرفی کند تا جامعه بداند چه کسانی از محل فیلترینگ سود می‌برند. برخی معتقدند این سکوت و بی‌عملی دولت بیشتر به این فرضیه دامن می‌زند که دولت خود از محل فیلترینگ نفع می‌برد؛ اگر نه ۱۵ ماه زمان کمی برای تصمیم‌اقدام نیست. نکته اینکه سخنگوی دولت همراه در نشست خبری گفته بود: «اگر حمله اسرائیل به ایران انجام نمی‌شد، وقتی غیرشفاف عمل کنید، هیچ چیزی جز ریزش سرمایه اجتماعی حامیان به دست نخواهد آمد.

داده‌های اینترنت‌هایی که سفید است را هم سیاه‌کنند تا نشان دهند اگر سیاهی ادامه پیدا کند چه بلایی سر مردم می‌آید، نکته اینجا است که گویا رئیس‌جمهور از مواضع سابقش در خصوص لزوم رفع فیلترینگ عقب کشیده و او هم مانند سایرین تقصیر را به گردن بقیه می‌اندازد و از اختیار نداشته خود در دستور برای رفع فیلترینگ می‌گوید. پرسش این است که چگونه یک بازپرس می‌تواند حکم به فیلترینگ تلگرام بدهد، اما رئیس‌جمهور به عنوان نفر دوم کشور و شخص اول اجرایی نمی‌تواند چنین دستوری بدهد؟ خود آقای پزشکیان بارها نسبت به آسیب‌های اجتماعی فیلترینگ و فیلترشکن‌ها و همچنین هزینه‌های ۲۰ همتی آن اشاره داشته؛ اما جای تعجب است که چرا اقدامی در جهت حل این مساله نمی‌کند و به جای حل مساله صورت مساله را پاک می‌کند. گویا رئیس‌جمهور فراموش کرده که وعده رفع فیلترینگ به جامعه داده بود نه سفید و سیاه‌کردن خطوط اینترنت. انتظار از رئیس‌جمهوری که از حقوق مردم، بازگشت به مردم و... دم می‌زند تحقق وعده‌ها و در صورت ناتوانی معرفی مواضع پیش روی عدم تحقق وعده‌ها است. اینکه گفته‌شده فقط «دست‌مانیست» صرفاً توجیهی برای عبور از مساله است. چرا که

رئیس‌جمهور می‌تواند همانطور که از ناحیه ریاست شورای عالی امنیت ملی با هماهنگی سران قوا طی مصوبه‌ای قانون حجاب را از دستور خارج و مسکوت گذاشت در مساله رفع فیلترینگ نیز از ناحیه ریاست شورای عالی فضای مجازی مستقیماً دستور رفع فیلترینگ دهد یا دست کم موانع و مخالفان برداشته شدن فیلترینگ در کشور معرفی کند تا جامعه بداند چه کسانی از محل فیلترینگ سود می‌برند. برخی معتقدند این سکوت و بی‌عملی دولت بیشتر به این فرضیه دامن می‌زند که دولت خود از محل فیلترینگ نفع می‌برد؛ اگر نه ۱۵ ماه زمان کمی برای تصمیم‌اقدام نیست. نکته اینکه سخنگوی دولت همراه در نشست خبری گفته بود: «اگر حمله اسرائیل به ایران انجام نمی‌شد، وقتی غیرشفاف عمل زودتر عملی می‌شد»، حال بیش از ۵ ماه از جنگ ۱۲ روزه می‌گذرد و شرایط آرام است و پرسش این است که چرا در شرایط عادی

«آرمان ملی» در گفت‌وگویی رابطه مجلس-دولت را بررسی می‌کند

مسیر شکننده پاستور و بهارستان

جواد آرین منش: تأکید دولت بر شفافیت راه تقابل باتندروهاست

نوبت به رئیس‌شورای اطلاع‌رسانی دولت رسید تا بار دیگر خبر استعفا ی برخی از وزرا به جای استیضاح را تکذیب کند. در ادامه این گزارش با یکی از تحلیل‌گران سیاسی گفت‌وگویی انجام داده ایم. آرین منش در این مورد معتقد است تأکید وزرا بر شفاف‌سازی می‌تواند یکی از راه‌های تقابل باتندروها باشد. در این مورد بیشتر می‌خوانید.

نیاز دولت به شفافیت

جواد آرین منش، تحلیل‌گر سیاسی و نماینده ادوار مجلس شورای واکنش به ادامه فیلترشکن‌های دولت و مجلس به خبرنگار «آرمان ملی» می‌گوید: «اینکه دولت باید به‌تهایی از خواسته‌های مجلسی‌ها برپایید علانشدنی است آن هم در شرایطی که از هر سو با تهدیدهای داخلی و خارجی روبه‌رو هستیم. شاید بتوانه به شرایط اقتصادی و سیاسی نباید انتظار داشته باشیم که جامعه از وضعیت راضی باشد ولی در این فضا همچنان می‌بینیم که جریان‌های تندرو

تکذیب دوباره

پس از اینکه یوسف پزشکیان، عضو دفتر رئیس‌جمهوری ادعای مطرح‌شده درباره «توافق مجلس و دولت برای تغییر برخی وزرا» را تکذیب کرده بود حالا نوبت به الیاس حضرتی رسید که بار دیگر این مورد مطرح شده را تکذیب کند. رئیس‌شورای اطلاع‌رسانی دولت شایعات مرتبط به توافق میان قوای مجریه و مقننه درباره «استعفای برخی از وزرا به جای استیضاح» را تکذیب کرد. الیاس حضرتی در این مورد با اشاره به شایعات منتشر شده درباره توافق میان رئیس‌جمهوری و مجلس برای استعفا ی برخی از وزرا به جای استیضاح آنان که از سوی یک فعال رسانه‌ای اصولگرا مطرح شده، گفت: «چنین موضوعاتی عمداً فقط در فضای مجازی طرح می‌شود و محلی از واقعیت ندارد. اینکه گفته می‌شود دکتر پزشکیان و آقای قالیباف باید یک توافق کرده‌اند و بناسبت به زودی برخی وزرا استعفا دهند، صحت ندارد. نمی‌دانم چرا بعضی تلاش می‌کنند با طرح چنین شایعاتی روند خدمت‌رسانی دستگاه‌های دولتی را مختل کنند. البته چنین مواردی در عمل تأثیری در عملکرد دستگاه‌ها ندارد و تمام وزارتخانه‌ها با تمام توان در راستای اجرای دستورات دولت و اهداف برنامه هفتم توسعه در تلاش هستند و در جلسات مشترک سران قوا و نظایر آن، موضوعات روز کشور طرح و بررسی می‌شود.» او در تذکری اضافه کرد: «از رسانه‌ها و فعالان رسانه‌ای درخواست می‌کنیم اخبار را از منابع رسمی پیگیری کنند و به شایعاتی که تحت عناوینی مانند مقام آگاه، مقام مطلع و شنیده‌ها، منتشر می‌شود، توجه نکنند.»

گزارش

سخنگوی دولت:

فریادهای بحق دانشجویان را می‌شنوم

دولت مکلف به خدمتگزاری است

سخنگوی دولت در دانشگاه شهید باهنر کرمان با اشاره به بخشی از سخنان شهید بهشتی، اظهار داشت: نماز مسئولان خدمتگزاری به مردم است و من تک تک فریادهای شما دانشجویان را که به درستی هم هست، می‌شنوم؛ گویی در گوش من اذان می‌گویند و من باید حتماً بشنوم. فاطمه مهاجرانی با اشاره به وجود تفاوت‌های سلیقه‌ای، بروحدت و انسجام ملی تأکید کرد و گفت: خوبی صحبت در دانشگاه این است که فارغ از تفاوت‌های سلیقه‌ای می‌توانیم باشیم، ما یک کشور، یک رهبر و یک پرچم داریم و همه زیر این سه مورد با هم جمع می‌شویم لذا باید تاب‌آوری و سعه‌صدر خود را بالا ببریم. وی با بیان اینکه دولت وظایف و تکالیف قانونی مشخصی در قبال حل مسائل دارد، تصریح کرد: دولت طبیعتاً باید به وظایف خود در راستای حل مسائل عمل کند و تکالیف قانونی‌اش را انجام دهد. مهاجرانی با تأکید بر اینکه یکی از وظایف سخنگوی دولت بدون تردید شنیدن است و باید گوش‌شونا برای دولت باشد، بیان کرد: در مورد این نکته که گفته شد دولت وعده کار کارشناسی داده است، باید بگویم که معمولاً دولت‌ها به چند گونه این کار را دنبال می‌کنند، یکی از طریق کمیسیون‌های موجود در بدنه دولت است که متخصصان و اساتید دانشگاه در آن حضور دارند. وی افزود: به عنوان نمونه، آب که از موضوعات جدی کشور است و اگر به درستی مدیریت نشود بار امنیتی برای کشور به‌دنبال دارد، به دانشگاه تهران سپرده شده است و در هر استان معاونت پژوهش دانشگاه، مکلف است نکاتی که برای هر زیست‌بومی راه حل است جمع‌آوری کند و توسط اساتیدانارن دنبال شود. سخنگوی دولت در پاسخ به انتقادات از کندی روند اجرای پروژه انتقال آب خلیج فارس به شهر کرمان عنوان کرد: ۱۴۵ کیلومتر از این خط انتقال اجرا شده و آب آن در تاستستان ۱۴۵ به کرمان می‌رسد. وی درباره قاچاق سوخت و حادثه تلخ اخیر مرتبط با آن در استان کرمان که در جان ۱۳ نفر را گرفت، اظهار کرد: قاچاق سوخت یکی از موضوعات بسیار دردناک در کشور است اما باید بدانیم دلیل علمی آن چیست. وی توضیح داد: همه کسانی که در علوم اقتصاد و مهندسی و حتی علوم انسانی تحصیل کرده‌اند با مفهوم موضوعات انباشته مواجهند و ما با انباشتی از مسائل مواجهیم. مهاجرانی افزود: «دولت کالاهایی از جمله آب، برق، بنزین، گاز و مخابرات و کالاهای اساسی را در شرکت‌های دولتی مثل ایفا و مخابرات تولید می‌کند. وی ادامه داد: تثبیت قیمت‌ها اشتباهی است که در ادوار قبل صورت گرفت و در پی آن گفته شد محصولی تولید می‌شود ولی برق نداریم یا کالا برید. سخنگوی دولت با بیان اینکه کسانی که چنین رویکردی داشتند دلسونزد ولی دید علمی کافی ندارند، اظهار داشت: فکر کردیم اگر قیمت را ثابت نگه داریم به معیشت مردم کمک می‌کند فارغ از اینکه با انباشتی از سازمان‌ها مواجه شدیم که به هیچ عنوان بازدهی مالی ندارند و تورمی که ناشی از کسر بودجه است حاصل شد. سخنگوی دولت با طرح این سوال که چرا با تورم چهل و چند درصدی مواجهیم؟ عنوان کرد: به نظر شما مدیران نمی‌خواهند تورم را کم کنند؟ قطعاً که می‌خواهند. وی با تأکید بر اینکه مشکلات با طی فرآیندهای اصولی و علمی حل می‌شود، در بخش دیگری از سخنانش در پاسخ به اظهارات تقدیرآمیز یکی از دانشجویان در خصوص تعطیلی بانک آینده گفت: تعطیلی بانک آینده حاصل وفای در شورای سران قوا و ارکان حاکمیت بود.

تنوع بخشی به سبد انرژی

مهاجرانی خاطرنشان کرد: سرمایه‌گذاران در جایی که سوددهی مالی ندارند سرمایه‌گذاری نمی‌کنند. سخنگوی دولت با بیان اینکه این اقدامات شروع شده است، ابراز کرد: اگر در زمینه پروژه‌های زیرساختی به درستی برنامه‌ریزی نکنیم حتماً با مشکل مواجه خواهیم شد. اگر در زمینه فشارافزایی نفت و گاز سرمایه‌گذاری نکنیم حتماً دچار افت تولید خواهیم شد. مهاجرانی گفت: تولید، موجودی زنده است و این مسائل را باید به درستی درک کنیم. سخنگوی دولت تأکید کرد: حتماً پس دانشگاه‌های یک رده باید عدالت برقرار شود و این‌که کاملاً درستی است و من حتماً آن را پیگیری خواهم کرد. سخنگوی دولت تصریح کرد: ۲ کلان‌پروژه جدی دولت در حوزه آموزش بهبود فضا و کیفیت آموزش است. اصلاح آیین‌نامه ارتقای اساتید در این دولت انجام شده است و پروژه‌هایی که می‌تواند مسائل جامعه را حل کند مدنظر است و رویکرد دولت در این حوزه اصلاح شده و برای اینکه پاسخ بگیریم نیاز به زمان دارد. سخنگوی دولت افزود: یکی از موضوعاتی که همه دانشجویان به آن اشاره داشتند و به درستی مطالبه‌گری کردند این است که در کنار موضوع معیشت، بخش زیادی از هزینه‌های سید خانوار در بخش درمان است. مهاجرانی با بیان اینکه در کنار اقدامات بسیار خوبی که در اردوهای جهادی انجام می‌شود و جای قدرانی دارد، ادامه داد: واقعیت این است که باید نظام ارجاع را در کشور اصلاح کنیم و این یکی از موضوعات جدی است که از سوی دولت دنبال می‌شود. وی با اشاره به اینکه تنوع بخشی به سبد انرژی کشور یکی دیگر از اولویت‌های دولت است، افزود: در کشور ما مصرف سی‌ان‌جی به عنوان سوخت یا یک پاک‌چهارم ظرفیت است چون مزیت قیمتی ندارد در حالی که علم اقتصاد می‌گوید اگر می‌خواهید محصولی مصرف شود برای آن مزیت ایجاد شود. سخنگوی دولت سپس به موضوع آب و انرژی اشاره کرد و گفت: هزاران سال است در همین اقلیم دنیا زیست می‌کردیم و پیشینیان ما به خوبی از قنات استفاده می‌کردند ولی ما چاه‌های نیمه عمیق و عمیق را جابجین کردیم و آب را از سفره‌های زیرزمینی بیرون کشیدیم و امروز با فرونشست زمین مواجهیم.